

SPECIES HYMENOPTERORUM MAGNIFICÆ NOVÆ
IN COLLECTIONE MUSÆI NATIONALIS HUNGARICI.

Descriptis ALEXANDER Mocsáry Budapestinensis.

(Tab. I.)

1. Cimbex jucunda. (Fig. 1.)

Nigro-cyanea, antennis pedibusque concoloribus, cinereo-fuscoque pilosa; pronoti lateribus mesopleurisque late aurantiacis aureoque pilosis; abdomine luteo, segmentis dorsalibus: primo basi et post emarginaturam membranaceo-nudam macula transversa aliaque lateralí utrinque subangulata nigro-cyaneis; secundo margine antico in medio plaga sat magna transversa nigro-holosericea; 3—6 maculis lateralibus utrinque rotundatis (tertii macula paulo minore, reliquis maioribus subæqualibus) et insuper 3—5 supra in medio marginis antici (tertii sat magna subquadrata, reliquis minutis subrotundis) ventrisque segmentis 3—6 utrinque maculis lateralibus nigro-cyaneis; terebra nigra; alis lutescenti-hyalinis, nervis testaceis, imo basi et tegulis nigro-cyaneis. — ♀; long. 14 mm.

Concinna hæc species: colore corporis maculisque nigro-cyaneis sive chalybæis, pronoti lateribus mesopleurisque pulchre aurantiacis aureoque pilosis et plaga magna transversa segmenti secundi nigro-holosericea, ab omnibus huius generis speciebus cognitis iam primo intuitu facile cognoscitur.

Patria: Japonia (Yokahama), specimen unicum femininum.

2. Oryssus metallicus. (Fig. 2.)

Læte-cyaneus parumque violascens, metallice splendens, irregulariter rugulosus et punctatus, pube grisea parcus vestitus; abdomine pedibusque magis violascentibus, femoribus anticis externe viridi-æneis, femorum tibiarumque basi apiceque rufescens, femoribus tibiisque posticis læte-rufis; alis subfumato-hyalinis, apicem versus et in cellula prima cubitali magis fumatis violaceoque nitentibus, anteriorum cellula humerali in medio macula nigra notata. — ♀; long. 18 mm.

Capite concinne ac singulariter sculpturato: frons nempe superne

tuberculis coronata (sicut in specie nostra europaea), inferius impressa areaque magna irregulariter crasse rugosa et undique acute-marginata est, sicut etiam ipse clypeus; sed haec posterior insuper carinis duabus subparallelis subtus divergentibus instructus; abdominis segmenta dorsalia irregulariter minus crasse rugulosa et punctata sunt.

Species haec eximia: de colore metallico, pedibus et sculptura capitis iam facile cognoscitur.

Patria: **Sumbawa** in Insulis Sundaicis, exemplar unicum femininum.

3. Chrysis (Spinolia) Dallatorreana.

Submagna, robusta, laete violascenti-cyanea, parce breviterque albo-pilosa; pronoto, mesonoti lobis lateralibus, alarum tegulis, scutello et abdominis segmentis dorsalibus cupreo-purpureoque auratis; pronoti impressione basali viridi-cyanea; mesonoti lobo medio in femina pulchre violascenti-, in mare nigro-cyaneo; facie planata, laete violascenti-cyanea, in femina minus distincte, in mare evidenter subtransverse irregulariter dense coriaceo-rugosa; fronte lata, in femina convexa, in mare depresso-impressa longitudinaliterque et irregulariter densius subtiliter striata, viridi nitente; antennis haud longis, sat tenuibus, fuscis, argenteo-puberulis, articulis: duobus primis subtus violascenti-cyaneis, supra viridibus, tertio longo, quarto duplo longiore, ultimis parum rufescensibus; clypeo aurato, dense punctulato, apice nigro-aeneo; genis brevibus, linearibus; vertice, praesertim in lateribus oculorum, viridi-aureo lavato; occipite, collo et pronoti truncatura antica violascenti-cyaneis, ipso pronoto sat longo, transverso, antice in medio parum impresso; pro- et mesonoto dense subtilius punctato-coriaceis, scutello crassius punctato-subreticulato, postscutello elevato gibbo-convexo, metanoti dentibus postico-lateralis validis, brevibus, latis, obtusis, mesopleuris viridi-aureo vittatis, subtus arcuatim acute-marginalis; abdominis segmentis dorsalibus: primo parte truncata violascenti-cyanea, longitudinaliter striata, supra sparsim punctata viridi-aureoque limbata, centro fossula sublævi, margine apicali segmentorum primi secundique anguste lævibus ac politis, imo basi nigro-aeneo, secundo carinula mediana abbreviata minus distincta nigro-aenea vel purpureo-aenea, segmentis omnibus dense punctulato-coriaceis, in maribus punctatura multo fortiore; tertio: in femina supra seriem leniter incrassato-convexo, foveolis minus immersis mediocribus rotundatis numerosis, margine apicali brevi profunde arcuato ac subtilissime serrulato lateribusque dictincte subacute angulato, in mare: supra seriem fortius incrassato-convexo et transversaliter concaviusculo-immerso, margine apicali brevi perfecte arcuato ac subtilissime serrulato; ventre pedibusque viridi-cyaneis, illo parum viridi-sub-aureo nitente in locis certis segmentoque secundo basi utrinque nigro-macu-

lato, his tarsis fuscis; alis hyalinis, disco et ad costam cellulæ radialis apiceque parum sordidis, nervis mediocribus piceis, cellula radiali valde incompleta. — ♂ ♀; long. 8—9 mm.

Chrysidi (Spinoliæ) *Rogenhoferi* Mocs. similis; sed ventre non igneo-cupreoque aurato, vertice thoraceque supra non totis cupreo-auratis, nec mesopleuris apice tuberculatis.

Magnificam hanc speciem in honorem Clarissimi viri: Professoris Caroli Dalla-Torre—qui Catalogum Hymenopterorum orbis terrarum mira diligentia, studio sedulo ingenioque acri conscribere et publici iuris facere conatur — venerationis ac amicitiae causa denominare optavi.

Patria: **Hungaria centralis** (Isaszegh, mense Julio a Collega Dom. Kuthy detecta) et **meridionalis** (Szeged, Deliblat, a Dom. Vellay et Biró collecta), et etiam **Græcia** (Insula Poros, in nostra collectione). Duos mares et tres feminas habemus.

4. *Trisciloa rufa*. (Fig. 3.)

Submagna, robusta, nigra, nitida, corpore toto dense fulvo-rufo villosa; antennis ferrugineis, articulo flagelli secundo tertio parum breviore clypeo convexo, rufo-flavo, sparsim punctato, apice arcuatim rotundato marginatoque, mandibulis brunneo-rufis; thorace supra, propter villositatem densam, sculptura haud visibili; abdominis segmentis: dorsalibus primo toto et secundo parte apicali ventralibusque duobus primis et 3—4 parte apicali nigris, reliquis omnibus castaneo-fulvis; primo dorsali sat sparsim, reliquis densius subtilius punctatis, punctis piliferis; segmentis ventralibus: primo in medio late laevi ac polito, reliquis sparsim punctatis et punctulatis, pilis piliferis, interstitiis laevibus ac politis; pedibus rufo-ferrugineis, similiterque hirsutis, femoribus tamen duobus posticis brunneo-nigris; alis luteo-hyalinis, post cellulas parum fumatis et modice violaceo subnitentibus, nervis ferrugineis. — ♂; long. 22—30 mm.

Trisciloae Saussurei Grib. (Bulletino della Societá Entomologica Italiana. Vol. XXV. 1893, pag. 149. ♀), ex insula **Ceram** in unico specimine masculino, non optime conservato, coram me iacenti similis et affinis; sed: alis luteo-hyalinis et non obscure fuscis seu potius nigro-violaceis, præser-tim differt.

Patria: **Australia** (Cooktown), duo specimina masculina.

5. *Eulema ornata*.

Magna ac robusta, viridi-ænea, dense atro-holosericeo tementosa; antennis nigris, sat longis, articulo tertio quarto dimidio longiore; fronte laete viridi-ænea; clypeo carinula mediana minus elevata, ad basin utrinque

lenissime impresso, rude punctato-rugoso, punctatura ad basin magis densa subtilique; labro brunneo, nitido, rugoso, tricarinato; mesonoto et scutello subconvexo valde dense punctatis, hoc cyanescenti, impressionibus longitudinalibus tribus subsulciformibus, lateribus subrotundis, alarum tegulis læte viridi-æneis subtiliterque dense punctulatis; abdomine nigro, segmentis dorsalibus læte viridi-æneo micantibus, tribus primis parte basali nigro-, apicali vero argenteo-sericeo pilosis, 3—7 læte fulvo-rufo villosis, segmentis omnibus densissime coriaceo-rugosis, ventralibus similiter coloratis, valvula anali brunnea, triangulari, sublævi; tibiis supra viridi-æneis, posticis apice supra dente haud magno obtuso-triangulari armatis, hoc et metatarsis intermediis supra concinne argenteo-aureo sericeoque tomentosis; alis ultra dimidium basalem nigro-brunneis seu piceis, apice sordide albo-hyalinis. — ♂; long. 25 mm.

Eulemae dimidiatae Fabr. similis et affinis; sed capite thoraceque viridi-æneis, clypeo in medio non tam acute carinato, utrinque ad basin parum tantum impresso, densius fortiusque punctato-rugoso; mesonoto fortius densiusque punctato, scutello multo breviore, non planato quadra-toque ac sublævi et lateribus acute marginato, sed cyanescenti, subcon- vexo, dense punctato, impressionibus longitudinalibus tribus, postice sub- rotundo, alarum tegulis læte viridi-æneo micantibus, abdominis segmentis dorsalibus valde dense coriaceo-rugosis, tibiarum posticarum dente su- priore multo minore magisque obtuso, tibiis his et metatarsis intermediis supra concinne argenteo-aureo tomentosis, speciem optime distinguendam esse censeo.

Patria: **Brasilia** (Para), specimen unicum masculinum.

6. *Euglossa Mariana*. (Fig. 4.)

Submagna, robusta, capite thoraceque et alarum tegulis concinne violascenti-ceruleis, atro-holosericeo pilosis, abdominis segmentis dor- salibus læte igneo-auratis et fulvo-albidoque pilosis, ventralibus nigro-cya- neis violascentibus nigroque pilosis; antennis fuscis, articulo tertio quarto parum tantum longiore; frontis medio longitudinaliter canaliculato et utrin- que late impresso; clypeo sat sparsim crasse punctato, tricarinato, cari- nula mediana acuta, abbreviata, lateralibus minus distinctis, medio inter- ruptis, apice truncato aureoque anguste limbato; labro cyaneo, viridi-æneo aureoque maculato, crasse rugoso-punctato; mandibulis nigris, basi æne- scentibus; mesonoti disco sparsim crassius punctato et punctulato, inter- stitiis lœvibus, lateribus ad alarum radicem dense punctatis, scutello me- diocri subconvexo, haud elevato, sine tuberculis, postice rotundato, dense crassius subrugoso-punctato et punctulato; abdominis segmentis dorsalibus dense coriaceo-rugosis; pedibus nigro-cyaneis violaceoque micantibus,

nigro-pilosis, tarsis quattuor ultimis piceo-nigris; alis subfumato-hyalinis parumque violaceo-nitentibus, nervis piceis. — ♀; long. 19 mm.

Magnifica hæc species: de colore singulari capitis thoracisque violascenti-cœruleo et abdomine supra igneo-aurato, iam facile cognoscitur.

Patria: **Bolivia** (Bueyes), specimen unicum femininum.

7. *Euglossa purpurata*. (Fig. 5.)

Mediocris vel submagna, robusta, thorace pedibusque et abdominis segmento primo concinne nigro-violaceis parumque saturate purpureo-micantibus, segmentis reliquis totis viridi- vel igneo-auratis; capite obscure-aeneo, fulvescenti-cinereo piloso, antennis brunneis, articulo tertio quarto parum tantum longiore, fronte clypeoque dense punctatis, hoc carinula mediana sat elevata unica apicem truncatum non attingente, labro violascenti-aeneo, dense punctato tuberculoque elongato basali lævi instructo; thorace supra, præsertim antice, valde dense breviterque atro-holosericeo piloso, mesonoti disco sat sparsim punctato, scutello planato, sine tuberculis, postice rotundato; abdominis segmentis dorsalibus dense coriaceo-rugosis, punctatura successive fortiore, segmentis ultimis lateribusque supra subtusque fulvido-pilosis, ventrali secundo basi cyanescenti; alis subfumato-hyalinis parumque violaceo-nitentibus, nervis piceis. — ♀; long. 16—19 mm.

Euglossae pulchrae Sm. similis; sed multo minor, non tam robusta, capite obscure-aeneo (non læte viridi-aurato), abdominis segmento tanto primo (et non duobus primis) nigro-violaceo, præsertim distincta.

Patria: **Peru** (Yquitos ad Amazonas), duo specimina feminina.

8. *Euglossa æneiventris*.

Mediocris, robusta, dense atro-holosericeo pilosa, capite viridi-subaurato violaceoque tincto, thorace pedibusque violascenti-cyaneis, abdome virescenti-aeneo, segmentis dorsalibus margine apicali anguste violascenti-purpureo limbatis ventralibusque purpureo-micantibus; fronte late sat profunde depresso-impressa (præsertim in mare), crasse punctato-rugosa, antennis nigro-fuscis, in fovea magna profundaque sitis, articulo tertio quarto dimidio longiore, quarto quintoque simul sumptis subaequali, clypeo acute bicarinato, supra sparsim punctato, subtus rude-rugoso, apice truncato, labro atro-violaceo, in femina rugoso-punctato, in mare nitido ac acute bicarinato, post carinam lateribus profunde impresso, sparsim punctulato; mesonoto carinula mediana abbreviata instructo, disco in femina sat dense crassius punctato, in mare sparsim subtiliter punctato, interstitiis sat latis lævibus, scutello parum elevato-convexo, lateribus utrinque impressis, pos-

tice subrotundis, medio longitudinaliter canaliculato, canalicula tenui, in mare latiore, in femina dense subrugoso punctato, in mare sparsim punctato; abdominis segmentis tribus vel quattuor ultimis fulvescenti-cinereo pilosis; pedibus atro-hirtis et setosis, in femina tibiis posticis valde dilatatis, externe excavatis et cum metatarsis nitidis ac lœvibus, in mare tibiis his valde incrassatis, externe dense punctato-aciculatis, metatarsis lœvibus subnitidis, metatarsis intermediis in mare supra pulchre argenteo-sericeo dense tomentosis; alis subfumato-hyalinis parumque violaceo-nitentibus, nervis piceis. — ♂ ♀; long. 15—16 mm.

Statura et magnitudine coloreque ex parte *Euglossae violacea* Blanch. proxima.

Patria: **Brasilia** (Espirito Santo), duæ feminæ et unus mas.

9. *Centris Mariæ*. (Fig. 6.)

Magna ac robusta, vertice et occipite abdominalisque segmentis dorsalibus breviter dense atro-holosericeo tomentosis, his segmento secundo fascia lata e tomento citrino egregie ornato, thorace pleurisque ferrugineo-rufo densissime tomentosis, sculptura penitus invisibili, pedibus nigris, atro-hirsutis, alis nigro-violaceis, tegulis ferrugineis. — ♀; long. 29—30 mm.

Antennis longis, tenuibus, nigris vel nigro-brunneis, articulo tertio valde longo, sequentibus quattuor simul sumptis æquilongo; clypeo labro que nigris vel nigro-brunneis (in speciminibus recentibus), nitidis, illo parum depresso-convexo, sparsim subtiliter, hoc sat dense crassius punctato, punctis piliferis, mandibulis ante apicem rufis; abdominalis segmentis dorsalibus: secundi fascia citrina fere totum segmentum occupante, 5—6 atro-fimbriatis, valvula anali dorsali longa, triangulari, apice truncata, ventralibus nigris densissime punctulatis nigroque pilosis, ultimis nigro-fimbriatis.

Magnifica hæc species: de colore pulcherrimo iam primo intuitu cognoscitur. — Inter omnes mihi cognitas species numerosas est tantum *Centris Americanorum* KLUG fascia segmenti secundi simili ornata, sed thorace aliter colorata. — *Centris Langsdorffii* BLANCH. — quam SMITH cum *Centr. Americanorum* valde erronee eandem esse speciem opinatur, quæ tamen ab ea toto cœlo distincta est — differt a nostra specie ab domine fasciis tribus.

Patria: **Peru** (Pebas ad Amazonas), quattuor specimina feminina.

10. *Centris atriventris*. (Fig. 7.)

Magna ac robusta, vertice et occipite abdominalisque segmentis dorsalibus totis breviter atro-holosericeo, segmentis pleurisque vero ferrugineorufo densissime tomentosis, pedibus atro-hirsutis, alis nigro-violaceis, tegulis ferrugineis. — ♂ ♀; long. 28—30 mm.

Femina: antennarum scapo, clypeo labroque nigris, clypeo sparsim, labro dense punctatis.

Mas: antennarum scapo subtus, clypeo labroque testaceis, dense punctatis.

Antennis longis, nigris, articulo tertio valde longo, sequentibus quatuor simul sumptis æquilongo, clypeo nitido, planato, apice truncato, mandibulis ante apicem rufis; thorace nitido, densissime tomentoso, sculptura fere invisibili; abdominalis segmentis dorsalibus ultimis atro-fimbriatis, valvula anali dorsali longa triangulari, apice truncata, ventralibus nigris, densissime punctulatis nigroque pilosis, ultimis nigro-fimbriatis.

Centri denudanti LEP. similis; sed clypeo non convexo, mesonoto et scutello nitidis, non opacis et dense coriario-rugosis plagiisque denudatis.

Patria: **Brasilia** (São Paulo, Massanary, Teffé), quattuor specimina: unus mas et tres feminæ.

11. *Centris fulviventris*.

Magna ac robusta, thorace supra castaneo, toto densissime fulvo-rufo tomentoso, abdomine pedibusque fulvis, illo breviter fulvo-tomentoso, his fulvo-rufo villosis hirsutisque, alis nigro-violaceis, tegulis fulvis. — ♀; long. 25—26 mm.

Antennis longis, nigris, articulis tribus primis castaneis, tertio longo, sequentibus quattuor simul sumptis æquilongo, vertice et occipite fusco-rufo tomentosis, clypeo castaneo, nitido, planato, sat dense rugosiuscule punctato, apice truncato, labro aureo-fulvo villoso; thoracis disco scutelloque (in uno specimine detrito) subnitido valde dense subtiliter ac concinne punctatis; abdominalis segmentis 5—6 aureo-fulvo fimbriatis, ventralibus dense punctulatis.

Centri violaceae LEP. similis esse videtur.

Species: de colore iam facile cognoscitur.

Patria: **Peru** (Pebas et Yurimaguas ad Amazonas), quattuor feminæ conformes.

12. *Pachymelus soror*. (Fig. 8.)

Magnus ac robustus, niger, nitidus; fronte et occipite nigro-villosis; antennis longis, tenuibus, nigris, articulo tertio longo, sequentibus quatuor simul sumptis æquilongo; clypeo elevato-porrecto, basi convexo sparsim crassius, postea abrupte truncato subtiliterque punctato; labro pilis fulvescenti-cinereis densissime punctato, mandibulis longis, falcatis, unidentatis, nigris; thorace supra nitidissimo, disco sparsim punctulato, scutello postice in medio sat profunde arcuatim exciso, toto dense fulvo-cinereoque villoso; abdominis segmentis dorsalibus nigris, nitidis, primo denudato (forsan ditrito?), reliquis breviter dense fulvo-rufo tomentosis, 4—6 margine apicali aureo-fulvo fimbriatis primo sparsim, reliquis densissime punctulatis, segmentis ventralibus dense fulvo-aureo fimbriatis, anticis nitidis sparsim, reliquis opacis subtilissime punctulatis; pedibus nigris, fulvo-villosis, metatarsis anticis supra et intermedii tibiisque hic antice nigro-villosis metatarsis posticis intus atro-hirtis, articulis reliquis tarsorum rufo-piceis; alis subfumato-hyalinis violaceoque parum micantibus, nervis piceis.
— ♀; long. 28 mm.

Pachymelo meleagro GRIB. (Bulletino della Societá entomologica Italiana XXV. 1894, pag. 392, n. 34. ♀) socius; sed aliter coloratus scutelloque postice in medio exciso, bene distinctus.

Patria: **Madagascar**, specimen unicum femininum.

Explicatio Tabulæ 1-mæ.

- Fig. 1. *Cimbex jucunda* (Japonia).
 - “ 2. *Oryssus metallicus* (Sumbawa, Ins. Sund.)
 - “ 3. *Trisciloa rufa* (Australia).
 - “ 4. *Euglossa Mariana* (Bolivia).
 - “ 5. ” *purpurata* (Peru).
 - “ 6. *Centris Mariæ* (Peru).
 - “ 7. ” *atrviventris* (Brasilia).
 - “ 8. *Pachymelus soror* (Madagascar).
-

Természetrajzi Füzetek

XIX. kötet 1896.

Mocsáry A.

I.Tábla

